

1928 MATI IN GOSPODINJA Št.13.

Zakaj moramo dobro vzgajati svoje otroke.

V četrtem stoletju je živela v Cezareji v Kapadociji občudovana in občudovanja vredna družina: Bazilijeva in njegove žene Emelije. Bogata je bila ta družina in od vseh zelo spoštovana, ne zaradi bogastva in visokega pokolenja, ampak mnogo bolj zaradi čednostnega krščanskega življenja. Sveti zakonci so bili to. Venec deseterih otrok se je vil okoli družinske mize, pravi božji blagoslov.

Kako lahko se pri tolikem številu kateri izgubi! Toda vsi so pozneje izpričali čednostno krščansko življenje v svetu ali v samostanu, v službi države ali Cerkve. Največ izmed njih je Cerkev prištela svetnikom. Trije so bili škofje, dva se blestita še danes kot zvezdi krščanske bogoslovne vede: sv. Bazilij Veliki in sv. Gregor iz Nise.

Morebiti bi bili tudi ti otroci prišli na pregrešna stranpota, če ne bi bili rastle ob tako bogaboječih starših? Zgledno življenje le-teh je bil otrokom kazipot.

Pred leti je neki profesor v Ameriki zasledoval usodo ene same propadle družine v njenih potomcih. Izkazalo se je, da je bilo v potomstvu te družine 142 beračev, 64 hiralcev v oskrbi ubožnice, 76 hudodelcev in veliko število nemoralnih ljudi. Vsi ti člani te družine so veljali državo ali javno dobrodelnost nad dva milijona.

Ta dva zgleda, kakor tudi sta si popolnoma nasprotna, jasno kažeta, zakaj morajo starši skrbeti za dobro vzgojo otrok. Ne le zaradi Boga, ne zaradi lastnega blagostanja, ne zaradi sreče otrok, ampak tudi zaradi splošnega blagra države in človeške družbe.

Srečna bodočnost države in človeške družbe zavisi od dobro vzgojene mladine. Odtod izrek: Kdor ima mladino, ima bodočnost. Za državo in človeško družbo pa pomeni srečno bodočnost ne le plodovitost zemlje, razvoj trgovine, razmah znanosti, ampak tudi in zlasti velike moralne vrednote ljudi.

Zgodovina je že nešteto krat pokazala, da trgovina, industrija, znanost in umetnost niso obvarovale narodov in držav pred pogibeljo, da so kljub tem vnanjim dobrinam žalostno preminule, ker so odpovedale moralne moči v ljudeh.

Nravnost ali morelo pa ustvarja dobra vzgoja. Kako naj v bodočnosti pričakujemo trdne nravnosti, če pa sedanjost našo mladino zavaja proč od Boga, ki je začetek vse nravnosti? Kdo naj potem vzgaja našo mladino, ako družina in starši to delo zanemarjajo?

Kako resnične so besede, ki jih citamo v neki vzgojni knjigi: »Družina tvori temelj človeški družbi. Od dobre ali slabe vzgoje otrok zavisi njen napredek ali pogibeli. Kjer je družina dobra, je tudi vzgoja dobra. Iz takih družin izhajajo dobri dr-

žavljeni, zvesti vojaki, dobri sinovi Cerkvi, kratko: versko-moralen rod. Iz slabih družin s slabo vzgojo pa izhajajo ljudje, ki polnijo hiše sramote, ječe, bolnišnice, izginja poštenje in zvestoba.«

To dvoje izgledov družinske vzgoje naj premislijo zlasti naše matere, ki jim je vsa vzgoja izročena.

Dolžnosti krščanske matere.

1. Čuvaj svoje otrokel Vedno moraš vedeti, kje so, kaj delajo, kaj govorijo in — če le mogoče — tudi kaj mislijo.

2. Čuvaj delo in učenje svojih otrok! Pazi na knjige, ki jih porabljajo za učenje in zabavo. Odstranuj od njih vse izdelke slabega dnevnega časopisja, ki bi mogli škodovati njihovim dušam. Pazi na igro, da se z igro ne vtihotapi nered in greh!

3. Čuvaj nad vsemi kraji, kamor hodijo, nad družbo, v katero zahajajo, nad uslužbenci in družino, ki z njimi občujejo.

4. Čuvaj zaradi otrok nad svojo hišo! Izženi iz nje vse, kar bi moglo otrokom biti v spotiko in bi jih omehkužilo.

5. Čuvaj zaradi otrok sama nad seboj! Preudari vsako besedo, da ne boš sama zapeljivka svojih otrok!

6. Svojo čuječnost nad otroki izroči božjemu vsevednemu očesu, da nadomešča tvojo pazljivost tam, kamor tvoja več ne doseže!

Dekleta, ohranite — ženstvo!

Sodobni čas imenujemo moderni čas. Duh modernega časa je sedanji rod okužil ter pomehkužil; vsled tega mnogokje odpadajo vsi naravni in moralni zakoni. Zelo se tisti motijo, ki mislijo, da je vse dobro in pametno, kar je modernega. Današnji človek, v prvi vrsti večina modernega ženstva, je pod tako močnim vplivom časa ter ima v sebi tako malo odporne sile, zdravega razumevanja in čuta za resnično lepoto, da dostikrat tudi proti lastnemu prepričanju klone tiranu — modi. Danes se več ne vpraša: ali je to ali ono lepo in pametno, zdravju koristno ali škodljivo; ali na lepoto pridobimo ali izgubimo še to, kar imamo od narave. Po vsem tem se ne vpraša, ampak le, če je — moderno. Kadar imamo to zagotovilo, odpadejo vsi pomisleki, ki so bili morda poprej protivni.

»Domoljub« je namenjen v prvi vrsti našemu človeku, ki si služi svoj kruh s preobrazovanjem zemlje. Namenjen je torej tudi tebi dekle in žena. Vama naj veljajo te vrste, ki sta edini med večino modernega ženstva ohranili največ zdravega razumevanja za pristnost resničnega življenja in sta povečini neokuženi od modernega časa.

Sodobna žena, izobraženka in polizobraženka, se je že več ali manj po-

možakarila. Večina njih opušča vse, kar je ženskega, prilasča si ono, kar je moškega. Kadar pa žena izgubi ženstvo, kar jo dela lepo in očarljivo, svoje žensko dostojanstvo, potem ni več ženska, ampak odbijajoče strašilo, brez duše in lepote. Neizpodbita je resnica, kolikor bolj se žena oprijemlje moških navad in sploh moštva, toliko bolj postaja surova in brezčutna ter npravno propada. Zgodovina uči!

Šport kot tak, ki ima namen krepiti in utrjevati zdravje in voljo, mora vsak misleč človek pozdraviti. V zdravem telesu zdrava duša. Po tem pravilu so se ravnali že stari narodi. Toda šport, ki ga goji večina sodobnega ženstva, ne vodi k pravemu namenu, ampak v popolnoma zgrešeno smer. Odvzema ženski čut sramu, vodi k opoltnosti, jo posurovi in dela okrutno. Žalostni zgledi nas o tem prepričujejo. Pred časom smo čitali, da je v Belgradu v rokoborbi zmagala ženska nad moškim. Ali bomo rekli, da je junakinja? Zasluži drugo ime! Musolini je pred kratkim oborožil mlade Italijanke s puškami. Le-te so v Rimu z orožjem v roki izvajale razne vaje. Kaj moremo pričakovati od takih deklet! Narodu je zapisana smrt, kadar njega ženstvo izgubi visoki čut in vzvišenost ženstva. Poglejte premnogo ženske! Napačni šport ji mje zbrisal raz obraz mehki in dobrotljivi ženski izraz; na njega mesto so jim začrtane trde poteze, kar je značilno za moški spol. — Pri vseh igrah in tekmah vidimo ženske. Ona hoče preplezati najstrmeje pečine, vidimo jo pri plavalnih in vozilnih tekmah; hoče premagati morje in vse naravne sile. Prav in želeli je, da si tudi žena krepiti telo, utrjuje voljo in duha, toda to naj vrši samo tako in s takimi sredstvi, ki so primerni njenemu telesu ter ne posurove njene narave in srca in ne žalijo dostojanstva, ki ji pritiče.

Kaj je lepšega pri ženi kot bujni lasje? Menda so pariški frizerji premalo zaslužili pri striženju in britju moških, pa so ostrigli par oboževanih lahkoživk in hajd na ulico. Kar pa imajo enkrat ženske v Parizu, to je po mnenju modernega ženstva merodajno za ves ženski svet. In danes smo prišli tako daleč, da ob sobotah popoldne in ob nedeljah v ranih jutranjih urah, ko hite turisti na vlak, ne ločijo žensk od moških po drugem kot glasu. Pa človek se ne čudi, če so mlade šolarke prismojene in dovzelne za vse traparije. Kadar pa hočejo stare in osivele ženske zabrisati precejšnje število let s striženjem las, no potem se vse neha. Toda le premnogo žensk se danes kesa prevelike gorečnosti v poizkusnem »pomlajenju«. Kadar so videli, da so izgubile vse kar so imele lepega, pričele so tolažiti sebe, da je to higiensko, praktično in lepo. Resni ljudje jim tega ne verujejo, ker ni vse resnično. Če ne drugo, resnica je to, da ni lepo in da ravno ženske s fantovsko glavo imajo več kot dosti časa za ureditev las.

Mi pa rečemo samo eno: Vsa resnična in prava lepota, ki se izraža na obrazu in povsod, je samo plemenitost in čistost srca. Imate to dvojje, dekleta, če tudi so vaše roke žuljave od trdega dela, lice ožgano od solnca in vas ni vseh narava obdarila s telesno lepoto, lepe ste in več spoštovanja vredne kot vse pobarvane, ostrižene in napol gole moderne dame. Resen človek vas spoštuje, one prezira. Po zunanosti in notranosti si ohranite pravo ženstvo. Srečne družine, nepremagljivi narodi in države, ki imajo tako ženstvo. One širijo na vse strani in vsem samo blagoslov in dobroto. Š—lj.

Sen.

San. podpolkovnik dr. Matej Justin.

Pojavlja se šen torej povsod tam, kjer pridejo ti streptokoki v kako ranico pod kožo, če so prsti z njimi okuženi, če se naravnost od bolnika s šenom zanese šen na rano zdravega človeka itd.

Iz ranice se ti streptokoki razširjajo ne po krvnih žilah, pač pa žilicah, ki so prav pod kožo in se tam na široko razprejajo kot mreža po celem površju. Zato se šen razširja na vse strani in raste, koža zateče, pordeči in postane vroča, včasih tudi z mehurčki obložena.

Lahko se šena ubranimo, če poznamo to pot okužbe in se skrbno pazimo. Vendar nikar naj se tisti, ki streže takim bolnikom ne hvali in naj ne reče tako, kot je nek moj bolničar-vojak na infekcijskem oddelku dejal: »A kaj, jaz se pa nič ne bojim. Toliko bolnikov s šenom je šlo skozi moje roke, pa meni se ni nikdar nič zgodilo in sem zdrav in čvrst.« In res, veselje sem imel s tem bolničarjem. Vedno je bil dobre volje, vester v službi in pazil je na bolnike in jih negoval, kot neguje mati svoje otroke. Vse je poznal, od vse koncev in krajev — imamo v bolnici včasih do 80 in več slučajev nalezljivih bolezni, med njimi dosti šenov — in bil je vedno vesel, nikdar ni tožil, da ima preveč dela.

Nekega dne vršim zopet obisk na tem oddelku, pa stoji ta bolničar ves pobit in klavern na hodniku. »Kaj se je zgodilo?« ga vprašam. »Tu na ušesu mi nekaj oteka,« mi reče. In res, staknil je šen na ušesih. Kako? On, ki je že toliko šenov »pozdravil«! Imel je navado, da je, če je kaj pripovedoval, s prstom svoje roke šel za ušesa in se popraskal. To je pa gotovo naredil v ognju svojega pripovedovanja, ko je pozabil si roke desinficirati (razkužiti). Malo prej je gotovo preobvezal bolnika in mu delal obkladke, pa se je z roko dotaknil okuženega mesta in iz navade segel po zneje z isto roko za ušesa in se popraskal. Legel je in drugi bolničar mu je skrbno stregel — saj imamo bolničarjev pri vseh dosti — in danes je zopet zdrav in zagotavlja, da ne bo nikdar več kaj takega storil.

Če obolimo na šenu, zapazimo torej, da ono mesto, kjer se prijemlje šen, nekaj dni — navadno drugi ali tretji dan že prinese jasnost — kljuje, postaja boleče, nato zateče in pordeči. Nastane velika vročina, glavobol nastopi, človek ni za nobeno

delo, tudi blesti se včasih začne, skratka: človek oboli, mora v posteljo, nima teka, ne spi in vsa njegova okolica se čudi, kako je mogla bolezen tako hitro nastopiti, ko se vendar ni nič »prehladilo«, ne kašlja in ne bljuje. — En pogled na to obolelo mesto zdravniku pove, kaj je nastopilo.

Zelena.

Zelena spada h koreninkam. Liste rabimo kot pridevek k juhi in različnim mesnim omakam. Gomolj pa nam služi za prikuho in za solato. Za prikuho se napravi kakor sladka repa, ki se surova zreže na kocke, ploščice, ali pa se cela skuha in potem zmečka. Ker ima zelena zelo močen duh, jo je treba surovo popariti, potem polit z mrzlo vodo.

Če se zelena rabi kot solata, se pripravi na tale način: Korenine se operejo in skuhamo v slani vodi. Še gorke se olupijo in zrežejo na tanke ploščice, na katere se vlije primerno olja, jesiha, malo popra in toliko soli, kar še rabijo. Ohlajena, na ta način pripravljena salata iz zelene je okusna in zdrava jed.

Za solato in prikuho morajo biti korenine precej debele. Da to dosežemo, jim postrežemo takole: Zelena naredi le v izdatno pognojeni zemlji debele korenine. Zemljo, kamor nasejemo zelenino seme, moramo že v jeseni prerahljati in dobro založiti z gnojem. Seme nasejemo prav zgodaj spomladi; če je zemlja pripravna, že meseca februarja. Zelena kali 40 dni. Ko so dobile sadike prve 4 lističe, jo pikiramo oziroma presadimo, da postanejo rastline močne. Sredi maja jih nasadimo na vrtno grede 30—40 cm narazen, vmes nasadimo solato, da se prostor varčno izrabi. Pri saditvi je treba paziti, da pridejo korenine le do polovice v zemljo, le takrat dobimo lepe in debele gomolje. Med rastjo je zeleno treba prav pridno zamakati in skrbno rahljati zemljo okrog nje. V drugi polovici meseca oktobra se zelena izkoplje in poreže se ji liste do srca. Zelena prezimi v jamah kakor repa, ali se zakoplje v kleti v pesek. Če rabimo zeleno le kot pridevek k juhi in mesnim omakam, zadoštuje, če jo spomladi redko nasejemo, potem pridno zamakamo, okopavamo in plevemo. Če je pregosta, jo prerujemo in preravamo presadimo.

Cenjene vrste zelene so: praška velika, erfurtska debela, jabelška in Haagejeva s kratkim perjem.

Kuhinja.

MLEČNI JEDILNI LIST ZA KOSILO.

Ajdovi zganci z mlekom, krompirjeva jajčna jed z drobnjakom, žemelnji zrezki s črešnjami. Jedilni mlečni list za večerjo: Krompir v oblicah skislil mlekom, mlečni močnik (vsukanec).

Krompirjeva jajčna jed. Skuhaj 3 jajca v trdo, olupij jih in zreži na listke; ravno tako 5—6 kuhanih in olupljenih krompirjev. Namaži plitvo skledo ali kozo s surovim maslom, obloži jo najprej s krompirjevimi ploščami, nekoliko posoli in potresi

žlično drobno zrezanega drobnjaka. Nato položi jajca, sol in zopet krompir in drobnjak, čez vse pa polij 6—7 žlic kisle smetane in postavi v pečico za četrt ure.

Žemelnji zrezki s črešnjami. Zreži tri velike, en dan stare žemlje na plošče in jih polij s četrt litrom mrzlega mleka. Ko se nekoliko napoje, jih zdrobi in jim prilij še četrt litra mleka, v katerega si zbrdila 1 jajce. Ko so žemlje nekoliko napojene, jih stresi v dobro pomazano kozo, postavi jih v pečico in peci četrt ure. Pečene zreži na kose, naloži na krožnih ter jih postavi s kuhinjskimi črešnjami na mizo.

Kuhane črešnje. Otrebi pečlje in operi pol kilograma črešenj. Stresi jih v lonec, prilij eno osminko litra vode, priden kosček cimeta ali limone ter 1—2 žlici sladkorja. To kuhaj počasi, da postanejo mehke; hladne stresi v skledo ter postavi na mizo.

Mlečni močnik (vsukanec). Napravi v sukanec iz četrt litra moke in enega jajca ter ga zakuhaj v dva litra zavretega mleka, pusti, da počasi vre 10 minut; osoli ga (za kavno žličico soli), dobro zmešaj, stresi v skledo in postavi na mizo. Če hočeš redkejšega, prilij več mleka.

DRUGI MLEČNI JEDILNI LIST.

Kisla mlečna smetana, dušen krompir z mlekom, sirove palačinke. Večerja: v oblicah krompir z mešanico iz sira, mlečna kaša.

Kisla mlečna juha. Zmešaj v lonec tričetrt litra kislega mleka, eno osminko litra pšenične moke, nekoliko kumne in soli ter pol litra vroče vode. To godljo pristavi k ognju, še pomešaj in naj vre 7 minut, potem jo stresi v skledo na zrezane kosce črnega kruha.

Dušen krompir z mlekom. Olupi in operi 8 srednje debelih krompirjev; namaži primerno skledo s surovim maslom ali mastjo in naloži v kozo eno vrsto na listke zrezanega krompirja, potresenega z drobno zrezanim drobnjakom in soljo, zopet krompir. V lončku pa zmešaj četrt litra mrzlega mleka z 1 jajcem in to vlij na vložen krompir. Po vrhu še položi kosce surovega masla. Pokrij krompir, postavi ga v pečico, da se zmehča in nekoliko zarumeni. Potem ga zmešaj in stresi v skledo.

Sirove palačinke. Napravi palačinke in opeci tanke jajčne krpe iz 1 jajca, četrt litra nezavretega mleka, soli in 18 dkg moke. Zmešaj v skledi 3 žlice dobre kisle smetane, skodelico (četrt litra) sira, žličico sladkorja (ako hočeš tudi nekoliko drobno zrezane limonine lupine) in en rumenjaki. S tem namaži krpe, zvij jih skupaj in postavi s sladkorjem potresene na mizo.

Negujte Vaš najlepši kras.

Vaše lase! Toda s popolno zanesljivim in preizkušenim sredstvom za lase s pomočjo Ane Cilag. Cilag-pomada se rabi že nad 50 let po celem svetu pri milijonih ljudi z najboljšim vspehom, pomagala bo tudi vam. Veliki lonček 60 Din, dvojni lonček 90 Din. K temu je potreben specialni šampon za 20 umivanja glave 25 Din. Poštnina posebej. Naslavljajte svoje naročilo točno: „AURORA“ odd. 7, Novi sad, Železnika 47

Kriška domačija.

(Dalje.)

A vse je bilo zastoj! Prepoznal

Divji in bolešni jok se ji je zvil iz prsi. Potem pa je planila proti njemu in mu je zalučala v obraz: »Oguljufal si me, podlež, za vse si me ogoljufal: za moj dom, za mojo srečo, za moje življenje! Da bi te ne bila nikoli poznala! Tuje navade si prinesel k nam nevero, brezbožnost. — Moj mir si mi uničil, dom zapravil, zapil — — — O, ti...«

Tedaj je zakričal, zgrabil za pasji bič na steni, ki je žvižgajoče padal na uničeno ženo

Ko je šlo poletje h koncu, so bila vsa poslopja preurejena, stroji vzdani, tuji ljudje tujega jezika so hodili po delavnicah. Ravnatelj je prišel. Otvoritev se je proslavila s pijačo in plesom dolgo v noč. Drugo poletje je videlo tovarno v polnem obratu.

Marjanica se ni v nobeno reč več vmešavala. Trudna in brez besed je živela v samoti.

Samo enkrat se je še dvignila iz svoje samote, tedaj, ko je Nande hotel odstraniti križ konci hiše. Dva delavca z vsem crodjem sta pravkar poslušala njegova navodila.

Vsa blede je poslušala pri oknu; potem je šla do vogla hiše: »Samo preko mojega mrtvega trupla!« je zakričala. Potem je še pristavila: »Nande, ne dotikaj se križa!«

»Hudiča, molči!« je zakričal.

»Križ mora pasti! Dovolj dolgo sem se moral ogibati te ropotije, trpeti to neumnost pri hiši. Zdaj mi je dovolj! In nočem, da se mi smeje vsakdo, ki pride v tovarno. — Proč!«

In prijel jo je za rame in sunil proč. A ni se dala odgnati. Neznana moč jo je še držala pokonci.

»Križ bo stal tu pred tovarno,« je kričnila. »Svarim te: pusti križ, ne sili v nesrečo!«

Neprijetno je bilo delavcema poslušati ta prepir. Hotela sta posredovati: »Gospod, pa naj ostane, če gospa tako želi. Sploh pa: Boga lahko vedno človek rabi.«

»Pojdita! Pokličem vaju pozneje.«

Ko sta odšla, se je obrnil k Marjanici: »In zdaj ga razbijem še prav nalašč!«

»Če se križa dotakneš, je z nama končano — — — ti bogoskrunc!« Potem te spremlja... moje prekletstvo preko groba... moje prekletstvo... da veš...«

Nekak strah ga je obšel. Take še ni videl svoje žene. — Če bi bilo res kaj na tem?...

Že je ležala Marjanica nezavestna pred njim.

Stresel se je. — Ah, babje čenče. — A ni se mogel otresti neprijetnega občutka. —

Prijel je nezavestno, zanesel jo v hišo in poklical dekle; sam pa je odšel.

Pa najsi je bil samo strah, ali kaj drugega: križ je ostal.

Na Križu, v novi tovarni stolov so dr-

drali stroji in je ropotalo razno orodje. Zjutraj, opoldne in zvečer so bile ceste polne delavcev.

Kar je bilo tujcev, so ob sobotah izpremenili tedenski zaslužek v alkohol in ga pognali. Domačini so pomisljali. Spočetka je prišlo le lažje vaško blago. A denar je vlekel; celo predujem si lahko dobil, če si se znal obrniti.

Pozneje so prišla še tudi dekleta, česar nihče ni pričakoval. Seveda vabljivo je bilo snažno in lahko delo; mnogo prijetnejše kot pa v hlevu in na polju. In tovarnar je ponudil vsaki oddaljeni delavki za porabo novo žensko kolo, ki bi ga odplačevale v malih obrokih. To je bilo za dekleta merodajno.

Le nekaj je bilo: rjava in rumena barva, v kateri se je les bajcal, ni šla od rok. Pa temu se je že pomagalo; delavke so ob nedeljah nosile rokavice...

Da, tovarna je bila sreča za celi okraj, četudi je imela v župniku, učitelju in nekaterih kmetih svoje nasprotnike.

Seveda pa je vladala pri delu čudna prostost. Čudno govorjenje in obnašanje, kot da hočejo tuji delavci postaviti na glavo vse dosedanje navade. To je bilo kar nalezljivo. Kmalu se je novodobni duh že poznal v vasi in fari. Cerkev je bila prazna, gostilne pa polne, kar je povzročalo sivolasemu župniku resne skrbi. V mnoge družine je že segal razdor.

Ko je nova tovarna in življenje in vrvenje v njej bila v zanimanju vseh, ni nihče opazil, da zgoraj v hiši gospodarjeva žena postaja vedno tišja in blede od dne do dne.

Nekega dne jo je našla dekla mrtvo v naslonjaču, ko je prišla iz župnišča, kamor je nesla za maše za očeta in mater. Kap je pretrgala mladi ženi nit življenja.

Pa je župnik opravil plačane sv. maše že kar zanjo...

Njen mož se je po prvem strahu hitro opomogel. Mrzlo in sebično njegovo srce ni poznalo kesa. Žena mu je postala tuja; bila mu je še samo živ očitke. Zdaj je tudi ta preminil...

Samo nekaj dni je ostal doma — več radi ljudi kot pa iz resnične žalosti — potem pa je nadaljeval v vasi in v mestu svoje navadno razkošno življenje.

Delo v tovarni je dobro napredovalo. Dvakrat v tednu so odvažali vozovi izgotovljeno pohoisto na postajo.

A kljub temu — je imel tovarnar resne skrbi, ki se jih je seveda rad otesel. V tovarni je ležalo pač preveč mrtvega kapitala, preden se je pokazal resničen dobiček. Plačila lesnih dobav je bilo treba takoj plačevati, plačila izdelkov pa niso prihajala takoj, ampak šele čez mesece. Poleg drugih stvari, namreč plačo delavcem in ravnatelju, pa je tovarnar sam največ porabil. Njegova zabava je požrla ogromne vsote. Tudi so se zaradi strupenih barv pojavile razne kožne bolezni in zdravljenje v bolnici je stalo podjetnika velike, nepredvidene vsote. Vse to je zahtevalo denar in zopet denar. Zadnje travnike je še prodal Nande, živina in kmetijski stroji so itak že davno prodani in ostalo posestvo ne prenese nobene vknjižbe več. Skrbi so ga mučile in davile, da je komaj še dihal.

Eno, dve leti je šlo tako.

Jesenskega dne je Nande sedel pri pisalni mizi in je računal. Temno je gledal.

Kako je vendar to, da se še vedno noče pokazati kak dobiček, vedno in vedno le zguba. Od ženine smrti gre vse naskriž. Kaj res ne zna stvari prijeti na pravem kraju? — Ali — — — je morebiti učinek onega prekletstva — takrat pri križu?

Preračunal je ponovno in se stresel... Prokletu, saj je — — — dolгови mu segajo čez glavo.

Kje rešitev? Kje pomoč? Strmel je mrko predse.

V hipu nova misel — — — vroče ga je spreletelo. Tu bi bila rešitev!

Če bi — — — če bi slučajno prišlo do nesreče, do požara... Visoka zavarovalnina... In potem — — — beg.

Če... seveda: če...!

Skočil je pokonci; vročina in mrz ga je spreletaval. Plašno se je ozrl. Če bi slučaj hotel... ali... če bi se temu slučaju nekoliko pomagalo?...

Praktični migljaji.

Neznatne razpoke v dežniku lahko pokriješ na ta način, da jih prelepiš na znotrajni strani s črnim obližem ali tako zvanim »heftplastrom«.

Kadar pripravljáš testo za kako pecivo, n. pr. jabolčni povitek, prideni vodi par kapljic limoninega soka, pa bo izginil vsak okus po maščobi.

Dobro in učinkovito sredstvo proti kurjim očesom je pšeničen kruh, namočen v kis. S tem pokrij kurje oko, obeži ter pusti tako dvanaest ur.

Masti, v kateri hočeš nekaj cvreti, prideni malo žličko kisa. Meso bo popilo manj masti.

Ako hočeš, da bodo čipke izgledale kot nove, izžemi jih v vroči milnati vodi, nato v mrzli, končno pa v mleku. Zlikaj z ne prevročim železom.

Likalnik ni tako lahko očistiti, ako je zadobil madeže. Med dva kosa stare flanele daj kos voska ter z vročim likalnikom likaj. Umazanost bo ostala na krpi in likalnik bo gladek, tako da bo lahko likati z njim.

Vsakdo ve, kako težavno je človeka pripraviti do tega, da vzame vase ricinovo olje. V slučaju zaprtja je to jako učinkovito sredstvo, toda okus mu je tak, da človeka stresa že ko olje vidi. Vsemu temu pa se izogneš na sledeči način. Beljak enega jajca raztepi v skodelici ter prideni žlico ricinovega olja. Olje bo zgubilo vsak okus, učinek bo pa isti.

Z našo umetno

moštovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 40.—. Dobi se samo v drogeriji A. Kane sinova, Ljubljana in drogeriji Wolfram nosl. M. Kane, Maribor. — Tudi letos kupujemo lipovo cvetje.

Za naše male.

Jagode.

Kaj ne, da ste tudi letos že našli prve jagode in ste si jih privoščili? Poslušajte danes povest o njih!

Nekdaj je bil deček, ki je našel celo veliko planjavo jagod v gozdu in jo je skrbno prikrival svojim tovaršem. Ko pa so se igrali na vasi, se je skrivoma ukradel od njih ter odhitel v gozd, da se posladka s sladkodišnimi jagodami.

Ker pa je bilo jagod veliko, si je deček naredil ta-le načrt: jagod nabere polno košaro in jih drago prodam in bom imel mnogo denarja.

Bilo je vročega poletnega dne. Neznosna vročina je ležala nad zemljo že v dopoldanskih urah, da so ljudje posedali v senci. Naš deček se je že zgodaj odpravil v gozd po jagode. Ko so drugi ljudje tožili nad vročino, je on že korakal s košaro na roki po hladnem gozdu. Treba pa je bilo še napraviti strmo in utrudljivo pot do planjave, kjer so v solncu žarele rdeče jagode.

V daljavi so zazvonili zvonovi. Nedelja je; zvoni k pozni maši. A kaj to? Baš prav, da so tovariši vsi v cerkvi in ga nihče ne bo motil. K maši bo šel pa drugič.

S temi mislimi je že začel nabirati jagode. Kaj hitro se mu je polnila košara in kmalu jo je napolnil skupom z najlepšimi jagodami.

In zdaj hitro domov! Varno je nosil košaro, da se mu dišeče sadje ne raztrese. Že je bil zopet v hladni senci, pa je vnovič zazvonilo. Poldne. Deček se ni spomnil, da bi pozdravil Marijo; ves je bil v svojih računih, koliko bo izkupil za jagode.

»Bodi tako dober, pa daj pergišče jagod mojemu otroku, lačen je in žejen. Že od jutra sva na potu, pa nisva še nič jedla!« Tako je nagovorila dečka borno oblečena žena z otrokom v naročju.

Ni se mogel ločiti od pergišča jagod, a odkloniti ni hotel prošnje. Zato se je zatekel k izgovoru in je odvrnil: »Saj jagode nič ne nasitijo!« in je stekel po rebri navzdol.

Zalostno se je ozrla žena za njim in je rekla: »Pa prav imej!« in je izginila.

In veste, kdo je bila ta žena? Marija z Detetom. In njena beseda je resnična do današnjega dne: jej jagode, kolikor hočeš, ne nasitiš se od njih. Dobro so in te osveže, a lakote ne uteše.

Potresna zgodbičica.

V Plovdiu na Bolgarskem imajo francoski asumpcionisti (t. j. neke vrste red) veliko realno gimnazijo s konviktom za dečke. Potres je zavod zelo poškodoval ter so ga morali zapreti. Stari brat Firmin, ki zaradi starosti že davno več ne poučuje, ki pa vendar pozna vse gojence osebno in je z njimi v prijateljskih stikih — nobeden ne zna bolj pridobiti zaupanja fantov — je neprestano na nogah, da obiskuje svoje mlade prijatelje, prebivajoče s starši po šotorih. Tako je obiskal tudi malega Koljo. Našel ga je težko bolnega,

pokritega s cunjami. V vročici je deček govoril samo o svojem ljubem ptičku kanarčku, ki so ga pustili v porušnem domu — saj so komaj rešili svoje lastno golo življenje. Po potresu je že poteklo 48 ur. Če tramovje in kamenje ptička ni ubilo, je v tem času gotovo poginil od lakote in žeje. Dečkova mati je vsa obupana vila roke: »Otrok mi bo od žalosti umrl!«

Tedaj se je stari menih poslovil. Dobro je poznal Koljev dom in napotil se je naravnost tja. Hiša je bila vsa razdejana, vendar se starec ni pomišljal ter je stopil v vežo. Takoj je zaslišal žalostno

čivkanje in slabotno prhutanje. Posrečilo se mu je priti do kletke in jo sneti s kavlja. Ves srečen se je menih podviral iz razvalin — in prišel naravnost v roke patroli, ki ga je odvedla na mestno poveljstvo. Strogo je bilo namreč prepovedano hoditi po razrušenih hišah. Brat Firmin, ki so ga na poveljstvu osebno poznali, je povedal, kaj ga je nagnilo, da je udrl v tujo hišo. Spustili so ga in mu rekli, da mu bodo kazni pismo naznanili. Vesel je hitel starček s kanarčkom nazaj h Kolji, ki je radostno stegnil roke po svojem drobnem ljubljencu.

Naslednji dan so brata Firmina povabili k mestnemu poveljniku. Tam je moral plačati kot globo 1 lev. »To je moja prva kazni v življenju,« je rekel menih. A poveljnik mu je rekel, da bo dobil zanj o kralja odškodnino v obliki odlikovanja.

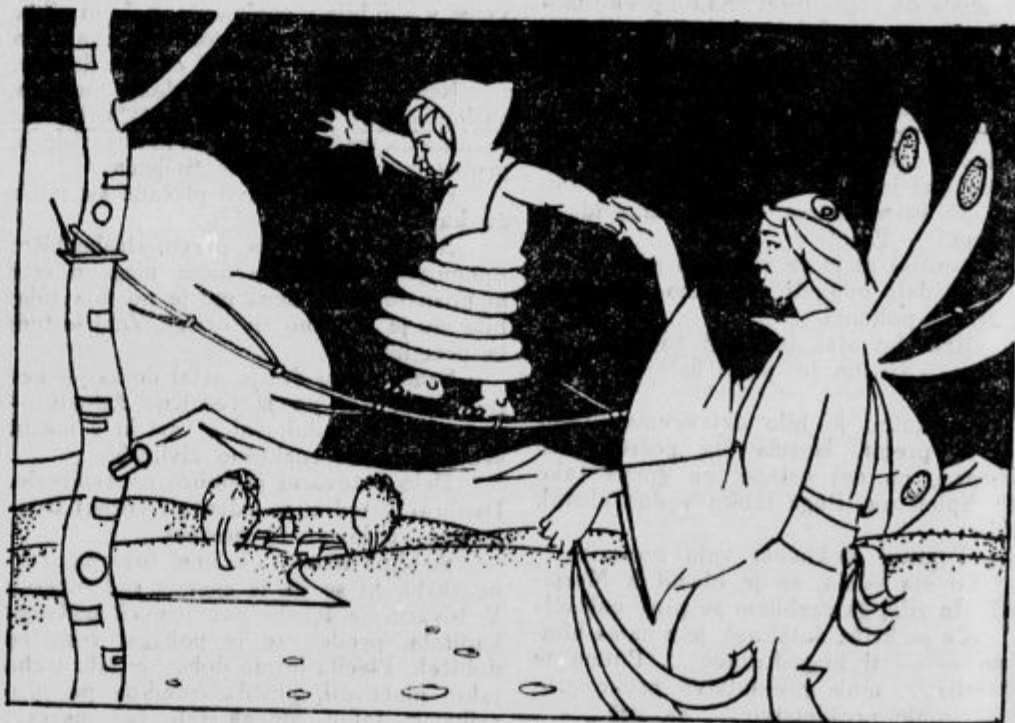
Kraljestvo metuljkov.

Ko so se gosenice dobro najedle — saj veste, da včasih opustošijo vse zelnike — tedaj naenkrat gnezdiijo. Vidimo jih še, kako lezejo po kakem zidu, po kaki ograji in vse trudne in lene so, potem pa ne vidimo in ne slišimo ničesar več od njih.

In vendar niso izginile. Ko so lezle po zidu in po ograji, so si šle iskat mirnega kotečka, da se zabubijo. Ne vemo prav,

pravi metulj. A vmes je še mnogo časa, zato mora tudi življenje v bubi ubrati svoja pota, da se pripravi za čisto drugačno okolico, v kakršni je prej živel gosenica.

Metuljček bo moral letati po zraku, se zibati nad cveticami in srkati iz cveta sladki med. Vsega tega gosenica ni znala in v tem času mirovanja se mora prihodnji metuljček v bubi to naučiti.

kako se to zgodi, a v knjigah beremo, da se obdajo ali zapreduje v zamot, ki ga same izločujejo (kakor pajek). Oviijejo in zavijejo se popolnoma v siv, nezaten plašček in vise potem na tanki niti v zidni razpoki brez vsakega znamenja življenja celo jesen in zimo do pomladi, ko se zbude.

A vendar življenje v njih ne miruje, četudi se ne kaže na zunaj.

Med tem časom, ko bube povsem mirujejo, se v notranjosti mešička izpreminja gosenica, ki se je zabubila v nove vrste živalco, ki bo v pomladi prilezla iz bube, namreč

Le pogledimo ga danes v naši domišljiji, kako se vadi hoditi po vrvi! Mati metuljka ga varuje in drži, da se mu, visoko tam na vrvi (travnata bilka je pravzaprav) ne zvrti v glavi. Mnogo dela ima; kajti, ko se eden nauči, mora varovati drugega in tretjega itd. Saj veste koliko metuljev je vsako pomlad in poletje!

Do drugič naj se pridno uče hoje in skakanja in kar je še metuljkom treba. Drugič bomo pa videli zopet nekaj novega kot pripravo za bodoče metuljčke.